

Conclusions de la V Jornada sobre el Pràcticum als Graus d'Educació Infantil i Primària. Més enllà del Pràcticum: Teixir la formació inicial docent amb els contextos reals”

Lleida, 24 d'octubre de 2025. Universitat de Lleida. Facultat d'Educació, Psicologia i Treball Social

Els Pràcticums dels Graus d'Educació Infantil i Primària afronten el repte de dissenyar plans d'estudis que integrin de manera efectiva el coneixement de les Ciències de l'Educació amb la pràctica professional, garantint l'adquisició de les competències docents necessàries per a un inici reeixit de la carrera docent. En aquest marc, la V Jornada sobre el Pràcticum en la formació de mestres es proposà estudiar aquelles condicions potenciadores i limitadores en els àmbits pedagògic i organitzatiu del pla d'estudis per una connexió funcional de les assignatures dels graus amb l'activitat real al centre formador. La recerca destaca el valor de l'aprenentatge connectat amb contextos reals, activitats autèntiques, treball col·laboratiu i reflexió, com a estratègia per afavorir l'apropiació del coneixement professional. La immersió en contextos educatius reals contribueix al desenvolupament de la identitat a més de l'adquisició dels coneixements per l'exercici docent .

La Jornada es va plantejar des del debat d'un disseny global de les activitats d'aprenentatge als Graus de Mestre, més enllà del Pràcticum, en les diferents assignatures i en la seva coordinació amb l'activitat a l'escola. Els participants a la jornada, mentors i mentores dels centres formadors i el professorat universitari van proposar un conjunt de potenciadors i limitadors d'aquesta connexió entre teoria i pràctica i de les estratègies compartides que afavoreixen un desenvolupament progressiu, coherent i integrat de les competències professionals docents.

Plantejament i dinàmica dels tallers

A cada taller les relatores van plantejar, al començament, els objectius:

- Debatre sobre les possibilitats d'un disseny de les activitats formatives connectat amb l'activitat de l'escola.
- Identificar els potenciadors i els limitadors per la vinculació del coneixement formalitzat amb el coneixement pràctic.
- Proposar estratègies de codisseny entre el professorat universitari i els professionals docents.

En un 2n moment, cada participant del taller havia de proposar potenciadors i limitadors per la connexió de les activitats formatives de les diferents assignatures del pla d'estudis amb l'activitat escolar, situant-les a la taula següent.

Figura 1. Situació de les propostes individuals:

	Àmbit pedagògic		Àmbit organitzatiu	
	POTENCIADORS	LIMITADORS	POTENCIADORS	LIMITADORS
Nivell macro (Pla d'Estudis)				
Nivell meso (Equips Docents)				
Nivell micro (Guies Docents)				

Posteriorment, es van debatre les propostes individuals per fer una síntesi sobre les idees presentades i per compartir-les al plenari posterior.

A continuació es presenten les principals idees sorgides del debat i de les presentacions i reculls de les relatores.

Conclusions: síntesi de potenciadors i limitadors per la connexió de les assignatures amb l'activitat escolar

Àmbit pedagògic

Potenciadors

- El pla d'estudis promou la vinculació teoria-pràctica quan com a plantejament general de la Facultat es prescriu la incorporació a les guies docents de les assignatures activitats vinculades amb els centres educatius. Això requereix una organització del temps formatiu de l'estudiant que faci possible aquestes implementacions, així com una xarxa de centres col·laboradors.
- Incloure el Codi Deontològic com a referent del disseny de l'activitat formativa i l'avaluació del pràcticum.

És clau per a una actuació responsable de l'estudiant en les diferents dimensions de l'activitat professional que implica reflexió, la presa consciència del procés d'aprenentatge i l'adopció de responsabilitats. Afavoreix una adequada evolució dels aprenentatges perquè dona seguretat al centre formador, fet que facilita les interaccions amb la comunitat professional.

- Garantir la comunicació continuada, fluida i propera amb el centre formador, ajustada al pla formatiu de la universitat i assegurar una formació ben estructurada.
- Impulsar la formació de tutors.res de la Universitat i dels mentors.res dels centres formadors.
- Instaurar un dia de treball entre universitats i centres formadors per iniciar el disseny d'activitats conjuntament, facilitant un espai més d'interacció i intercanvi pedagògic. Desenvolupar una xarxa estable d'escoles per analitzar, valorar, debatre i codissenyar activitats formatives que connectin universitat i escola. Impulsar l'intercanvi pedagògic

entre el centre i la universitat, fet que promou l'aprenentatge compartit mitjançant la col·laboració.

- Afavorir i valorar l'estada(es) del professorat universitari en les escoles, per conèixer directament l'activitat educativa als centres formadors i millorar el disseny de les seves activitats formatives de les assignatures que s'imparteixen. Considerar des de l'AQU aquestes estades com elements avaluables en les acreditacions del professorat universitari de les Facultats d'Educació. La universitat de Barcelona i la universitat Autònoma de Barcelona estan desenvolupant experiències en aquest sentit. El contacte entre docents universitaris i de les escoles en col·laboració a partir de la coneixença de pràctiques seria un bon punt de partida per participar en projectes ARMIF i altres projectes d'innovació. Cal fidelitzar escoles per poder teixir junts. Les Universitats com UB o UAB valoren que el professorat faci estades a les escoles.
- Les guies docents de les assignatures proposen tasques d'anàlisi i desenvolupament del punt de vista professional basats en experiències reals, pròpies o d'altres.
- Observar a l'estudiant fent docència al menys una vegada en el període de pràctiques. Això estimula la seva participació en les activitats a l'aula com a docent i garantir la retroalimentació.
- Incorporar la flexibilitat en les experiències d'aprenentatge segons el context educatiu.
- Suport institucional a la tasca i funcions de mentors.res.
- Vincular l'avaluació de l'assignatura amb l'activitat escolar, amb una càrrega avaluativa rellevant, sobre l'avaluació global. Possibilitat de contemplar aquesta activitat com un requisit per la superació de la matèria.

Limitadors

- La distància de comunicació directa entre la Universitat i el Centres Formador.
- La massificació d'alumnes per assignatura
- El desconeixement del funcionament real de les escoles per part del professorat limiten la connexió entre coneixement formal i pràctic.
- La manca d'escoles disposades a acollir estudiants i la complexa gestió d'un volum elevat de practicants fan difícil universalitzar les experiències; cal també professorat universitari disposat a assumir aquesta complexitat.
- Plantejament d'activitats rígides y tancades que imposen al centre dinàmiques que no encaixen en el seu projecte educatiu o planificació de treball a l'aula.
- La falta de temps per l'exercici de les funcions de mentoratge és un limitador important per la comunicació, el codisseny i la reflexió sobre la pròpia pràctica. La intensitat de les relacions dependrà en gran mesura de la disponibilitat horària.
- Expectatives sobre els resultats de les activitats poc realistes.

Àmbit organitzatiu

Potenciadors

- Organització del temps formatiu per fer possible l'activitat formativa al llarg dels estudis també als centres formadors. Per exemple deixant un dia a l'horari formatiu sense activitat a la Facultat per poder desenvolupar activitats al centre escolar.
- Revisar els processos d'avaluació, per garantir el seu caràcter formatiu i l'ús adequat de les rúbriques.
- Preveure les necessitats de temps als centres formadors per fer l'acompanyament dels estudiants, incloent una hora setmanal de treball conjunt.

Limitadors

- Quan la planificació docent no preveu espais per a la col·laboració, aquesta absència dificulta la coordinació.
- Manca de temps i espais físics compartits, el nombre elevat d'estudiants i la resistència d'algunes escoles a obrir-se a experiències innovadores dificulten el desplegament d'activitats coherents amb el PEC i sobrecarreguen mentors i docents.
- Dependència dels estudiants en el desenvolupament d'un ampli nombre d'activitats.